

מכתב למערכת "ביטחון סוציאלי"

בחוברת מס' 67 של כתב־העת "ביטחון סוציאלי" (דצמבר 2004) פורסמה סקירתו של פרופ' יוסף קטן על ספרי "דרך הימין החברתי". הסקירה כוללת שני אי־דיוקים שעליהם רצוני לעמוד. ראשית, הספר לא פורסם, כפי שנכתב שם, מטעם הוצאת הקיבוץ המאוחד, אלא בהוצאה משותפת של הקיבוץ המאוחד ומרכז מורשת מנחם בגין. לעובדה זו יש חשיבות רבה, שכן היא משקפת את הקריאה היוצאת מן הספר לשיתוף פעולה חוצה קווים מפלגתיים. שנית, פרופ' קטן מעלה מספר שאלות נוקבות על דרך הימין החברתי: "מדינת הרווחה שמאור מציע טובה אפוא ליהודים, אך מה בדבר האוכלוסייה הלא יהודית? האם עקרונות המוסר של מדינת הרווחה אינם מחייבים התייחסות שוויונית לכל מגזרי האוכלוסייה בישראל?". שאלות אלה לא היו צריכות להישאל לאחר קריאה מעמיקה של הספר, שכן לאורך כל הספר אני מאמץ עמדה שוויונית לחלוטין בכל הקשור לצדק חברתי ולשילוב חברתי. אביא מספר דוגמאות:

"דרך הימין החברתי הינו מצע פוליטי שמטרתו לספק מצפן חברתי לבעלי מצפון חברתי. המצפן החברתי כולל עקרונות פעולה למהלך אשר נועד לחזק את מנגנוני הסולידריות בחברה הישראלית על כל אזרחיה." (עמ' 15).

"שילוב חברתי הוא עניין של חיוניות חברתית או מוות חברתי למספר רב של פרטים הסובלים מנישול חברתי [...] בחברה הישראלית ניתן לזהות בין אלה את הפרטים הסובלים מליקוי פיסי, חושי (עיורון או חירשות), שכלי ונפשי, וכמו כן את אלו הסובלים מדעות קדומות, סטריאוטיפים, דימויים שליליים וסטיגמות (גזענות, סקסיזם, שוביניזם, גישות שליליות לגבי זקנים, אסירים משוחררים, נגמלי סמים, משפחות חד־הוריות, חברי הקהילה ההומו־לסבית, וכדומה) בציבור היהודי והערבי כאחד." (עמ' 87).

"דרך הימין החברתי מחויבת לצמצום הפערים החברתיים־כלכליים בקרב הציבור היהודי והערבי כאחד. היא מחויבת גם למדיניות של שילוב חברתי בציבור היהודי והערבי כאחד. אולם, בהקשר הלאומי־תרבותי, אין לדרך זו כל מחויבות לקיום נייטרליות לגבי השאיפות הלאומיות של ציבוריה. להיפך, מדינת ישראל היא מדינת העם היהודי ולכן מוצדקת כל פעולה למימוש זכותו של העם היהודי להגדרה עצמית; כלומר פעילות לשימורו ושגשוגו של העם היהודי, הכוללת בין היתר מאמץ לשמירה על השפה העברית ולשימור רוב יהודי בגבולותיה. אין בטענה זו כדי להפחית מעומק המחויבות לביטול האפליה והקיפוח של אזרחי ישראל הערביים, אולם נדרשת, בד בבד, הסכמתם ליטול על עצמם מחויבויות מקבילות לאיזון חובותיהם האזרחיים

באופן מלא (למשל, שירות לאומי). חיזוק השוויון בין יהודים לערבים שישתקף בהקצאת משאבים דיפרנציאלית ובמדיניות שילוב חברתי מהווה אכן יסוד בדרך הימין החברתי." (עמ' 132).

הקריאה היוצאת מספר זה לשוויון בכל הקשור לצדק חברתי ולשילוב חברתי בין אזרחי המדינה אינה בגדר רטוריקה נבובה. היא חדה, ברורה וקוראת תיגר על מדיניות ממשלות ימין, שמאל ואחדות לאומית בעשורים האחרונים.

משה מאור